

Sygn. akt II CZ 123/05

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Helena Ciepła (przewodniczący)

SSN Marek Sychowicz

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J.P.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 26 października 2004 r. sygn. akt [...]

z wniosku D.P.

przy uczestnictwie J.P.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 11 stycznia 2006 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 20 października 2005 r., sygn. akt [...],

- 1. oddała zażalenie,**
- 2. oddała wniosek adwokata J.L., pełnomocnika z urzędu D.P., o przyznanie kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 15 września 2005 r., Sąd Okręgowy w Ł. odrzucił skargę J.P. o wznowienie postępowania w sprawie [...] z uwagi na to, że skarga nie opierała się na ustawowej podstawie wznowienia, orzekając jednocześnie o kosztach postępowania. Odpis powyższego postanowienia został doręczony pełnomocnikowi skarżącego dnia 26 września 2005 r.

Dnia 6 października 2005 r. pełnomocnik skarżącego zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem do Sądu Apelacyjnego, wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Okręgowy w Ł. postanowieniem dnia 20 października 2005 r. odrzucił zażalenie. W uzasadnieniu tego postanowienia wyjaśnił, że zgodnie z art. 394 § 2 k.p.c. termin do wniesienia zażalenia jest tygodniowy i liczy się od doręczenia postanowienia. W przedmiotowej sprawie odpis zaskarżonego postanowienia z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi skarżącego dnia 26 września 2005 r., co oznacza, że tygodniowy termin do złożenia środka odwoławczego upłynął w dniu 3 października 2005 r. W tej sytuacji zażalenie skarżącego złożone w dniu 6 października 2005 r. podlega odrzuceniu jako spóźnione z mocy art. 370 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy podkreślił też, że wydając zaskarżone postanowienie Sąd ten działał jako Sąd II instancji, zgodnie więc z treścią art. 394¹ k.p.c. sądem właściwym do rozpoznania zażalenia jest Sąd Najwyższy, a nie Sąd Apelacyjny.

Adwokat J.W., pełnomocnik z urzędu skarżącego J.P., wniósł do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 20 października 2005 r., zaskarżając je w całości. Postanowieniu temu zarzucił chybione ustalenie, że zażalenie zostało złożone po terminie w sytuacji, gdy materiał dowodowy sprawy wskazuje, że zażalenie zostało złożone w terminie ustawowym, sprzeczność ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, polegającą na błędnym uznaniu, że doręczenie postanowienia pełnomocnikowi wnioskodawcy nastąpiło w dniu 26 września 2005 r. na adres jego

kancelarii, podczas gdy faktycznie doręczenie postanowienia pełnomocnikowi z urzędu skarżącego J.P. nastąpiło w dniu 29 września 2005 r., uznanie za skuteczne doręczenia odpisu postanowienia pełnomocnikowi z urzędu skarżącego na adres inny niż siedziba jego kancelarii oraz wskazany we wszystkich pismach procesowych składanych w niniejszej sprawie. Powołując się na powyższe zarzuty pełnomocnik skarżącego wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia przez uznanie, że zażalenie zostało złożone w terminie oraz o rozpoznanie zażalenia jako oczywiście uzasadnione w trybie przepisu art. 395 § 2 k.p.c. przez Sąd I instancji. Ponadto wniósł o: dopuszczenie dowodu z dokumentu koperty z adnotacją pracownika kancelarii adwokackiej M.W. ze wskazaniem, że pismo z Sądu wpłynęło w dniu 29 września 2005 r., dopuszczenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka Pani J.Ś. (adres kancelarii adwokackiej adwokat M.W.:[..]) - na okoliczność daty doręczenia postanowienia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie [...].

W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik skarżącego podkreślił, że z rozstrzygnięciem Sądu nie sposób się zgodzić. Po pierwsze należy zaznaczyć, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane w oparciu o chybione ustalenie, że skuteczne doręczenie postanowienia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie [...] pełnomocnikowi nastąpiło w dniu 26 września 2005 r. Wniosek taki nie jest uprawniony, ponieważ w tym dniu faktycznie postanowienie zostało doręczone, ale na nieprawidłowy adres. Postanowienie z dnia 15 września 2005 r., zostało doręczone na adres osoby trzeciej (do Kancelarii Adwokackiej adwokat M.W.). Postanowienia nie doręczono pełnomocnikowi z urzędu skarżącego na żaden z adresów wskazanych w jego pismach procesowych. Postanowienie to pełnomocnikowi z urzędu skarżącego zostało wręczone przez pracownika kancelarii M.W., Panią J.Ś., w dniu 29 września 2005 r. z adnotacją, że w tym też dniu pismo to wpłynęło do kancelarii z Sądu (dowód: koperta z adnotacją pracownika kancelarii adwokackiej M.W., zeznania świadka Pani J.Ś.). Wobec tego, termin do wniesienia zażalenia rozpoczął swój bieg w dniu 29 września 2005 r. i upływał w dniu 6 października 2005 r. Wniesienie zażalenia w dniu 6 października 2005 r. nastąpiło zatem w terminie. Pełnomocnik skarżącego stwierdził też, że Sąd Okręgowy wydając postanowienie o odrzuceniu skargi działał

w tej sprawie (w przedmiocie odrzucenia skargi) jako Sąd I instancji. Dlatego zażalenie było kierowane do właściwego Sądu, tym bardziej, że Sąd Okręgowy mógł w tej sprawie orzekać w trybie 395 § 2 k.p.c.

Adwokat J.L., pełnomocnik z urzędu wnioskodawczynie D.P., w odpowiedzi na zażalenie wniósł o oddalenie zażalenia pełnomocnika uczestnika postępowania na postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 20 października 2005 r. oraz o przyznanie pełnomocnikowi wnioskodawczynie kosztów zastępstwa procesowego z urzędu w postępowaniu zażaleniowym, które nie zostały zapłacone. W uzasadnieniu tej odpowiedzi podkreślił, że Sąd Okręgowy w Ł. zasadnie odrzucił zażalenie J.P. na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 15 października 2005 r. W istocie postanowienie to zostało doręczone pełnomocnikowi uczestnika dnia 26 października 2005 r. Jeżeli rzeczywiście zostało skierowane na adres nie wskazany do doręczeń, to winno być zwrócone Sądowi. Datą doręczenia pisma procesowego nie może być dzień, w którym pismo to zostało przekazane pełnomocnikowi uczestnika przez pracownika innej kancelarii adwokackiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. Według uchwały SN z 22 kwietnia 1994 r., III CZP 53/94 (OSNC 1994, nr 11, poz. 214), doręczenie pisma sądowego adwokatowi wykonującemu zawód indywidualnie następuje w trybie art. 133 § 1 k.p.c., z uwzględnieniem przepisów art. 135, 138 § 1 i 2 oraz art. 139 k.p.c. Zgodnie z tymi przepisami doręczenia dokonuje się adwokatowi osobiście, w mieszkaniu, miejscu pracy lub tam, gdzie się adresata zastanie. Pismo dla adresata, którego doręczający nie zastanie w miejscu pracy, można doręczyć osobie upoważnionej do odbioru pism. W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości okoliczność, że jako adres do doręczeń został przez adwokata J.W. wskazany inny adres ([...]) niż adres jego kancelarii, na który zostało wysłane postanowienie Sądu ([...]). Nie było zatem potrzeby przeprowadzania co do tych okoliczności powołanych w zażaleniu dowodów. W sytuacji, gdy pismo zawierające postanowienie Sądu zostało skierowane na adres nie wskazany do doręczeń, należało odmówić jego przyjęcia. Tymczasem postanowienie Sądu zostało 26 września 2005 r. odebrane przez pracownika innej kancelarii adwokackiej (mianowicie kancelarii adwokat M.W.),

mającej niemal identyczny adres ([...]) jak adres kancelarii adwokata J.W. W postanowieniu z dnia 20 kwietnia 2000 r., I CZ 38/00 (Biuletyn SN 2000, nr 5, poz. 15), Sąd Najwyższy podkreślił, że odbierając przesyłkę adresat (upoważniony pracownik kancelarii adwokackiej) ma obowiązek sprawdzić jej zawartość i zgłosić ewentualne zastrzeżenia listonoszowi. Tymczasem wspomniany pracownik innej kancelarii adwokackiej przyjął postanowienie Sądu, a następnie 29 września 2005 r. przekazał je adresatowi. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1998 r., III CZ 51/98 (OSNC 1998, nr 11, poz. 189) pocztowy dowód doręczenia adresatowi przesyłki sądowej jest urzędowym dokumentem potwierdzającym fakt i datę doręczenia; osoba, która twierdzi, że doręczenia dokonano w innej dacie, powinna tę okoliczność udowodnić (art. 252 k.p.c.). Adwokat J.W. nie wykazał, aby postanowienie Sądu zostało doręczone w innym dniu. Należy w związku z tym podkreślić, że zgodnie z art. 131 § 1 k.p.c. „Sąd dokonuje doręczeń przez pocztę, komornika, woźnych, a także przez sądową służbę doręczeniową”. Nie jest zatem doręczeniem w rozumieniu tego przepisu przekazanie pisma sądowego adwokatowi prowadzącemu indywidualną kancelarię adwokacką przez pracownika innej kancelarii adwokackiej, który to pismo omyłkowo przyjął.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.) koszty nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa. Od tej zasady istnieje jednak wyjątek w sytuacji, gdy kosztami sprawy cywilnej powinien być w całości obciążony przegrywający spór przeciwnik strony korzystającej z pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W tej sytuacji koszty nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zasądza się nie od Skarbu Państwa na rzecz adwokata indywidualnie wykonującego zawód, lecz od przeciwnika procesowego na rzecz strony korzystającej z urzędowej pomocy prawnej (art. 122 § 1 k.p.c.; zob. uzasadnienie uchwały SN z 10 sierpnia 1990 r., III CZP 40/90, OSNC 1991, nr 2-3, poz. 27).

Zażalenie podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.

